Published and distributed under permit (No. 761), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXX. — Число 21. — Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 27. січня, 1922. — VOL. XXX. — No. 21. — Jersey City, N. J., Friday, January 27, 1922. — THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

ПРЕЗ. ГАРДИНҐ ПОСЕРЕДНИЧИТЬ МЕЖИ ЯПАНОМ ТА КИТАЄМ

ВАШІНҐТОН, 25. січня. — Президент Гардинґ вмішався в справу китайської провінції Шантунґа, котру віддано Японови на версайській конференції, та старається довести до якоїсь згоди межи представниками Япану та Китаю.

Япан уже годився на відступленне провінції, але домагався для себе широких прав в заряді шантунґської зелізниці, яка становить немовби хребетний стовп провінції. Япанці хотіли мати в головній дирекції зелізниці трох головних урядників, щоби в той спосіб запевнити собі вплив на зелізницю і на провінцію. Кромі сього Япан противився китайському бажанню сплатити державний довг Япанови як найскорше, щоби в той спосіб позбутися всеї зависимости Китаю від Япану. За стараннем анґлійських та американських посередників усунено значну частину непорозумінь межи Япаном та Китаєм, а щоби наклонити Китайців до остаточних уступств, президент Гардинґ відбув конференції з трома представниками Китаю і старався намовити їх, щоби вони згодилися на послідну пропозицію згоди, предложену Америкою, після котрої Япан мавби дістати в заряді зелізниці двох головних урядників, а Китай мавби сплатити зелізницю протягом пятьох літ.

СЕНАТОР ДОМАГАЄТЬСЯ РЕВІЗІЇ ВЕРСАЙСЬКОГО МИРА.

ВАШІНҐТОН, 25. січня. — В сенаті виступив з промовою сенатор Бора зі стейту Айдаго і заявив, що всякі зусилля американського народу довести до привернення нормальних умов в Европі будуть безуспішні так довго, аж держави не згодяться на ревізію (зміну) версайського мира.

На його погляд, американські делеґати на парискую конференцію поступали розумно, але европейська дипльоматія потрафила перебороти здоровий розум Американців. Сі дипльомати хотіли зруйнувати Німеччину, не бачучи, що спихаючи Німеччину в пропасть, самі полетять за нею. Тепер Америка не може прийти Европі на поміч так довго, поки вона сама не впорядкує своїх справ політичних і економічних. Як довго версайський мир не змінений і як довго пробують його виконувати, так довго всяка поміч Европі буде марно викиненим грошем. Арґумент, що версайський мир мусить бути виконаний тому, бо Німеччина може грозити новим мілітарним нападом на сусідів, не має найменчої основи.

РЕПУБЛИКАНЦІ В КОНҐРЕСІ ЗА БОНУСОМ ДЛЯ ЖОВНІРІВ.

ВАШІНҐТОН, 25. січня. — Хоч секретар (міністер) скарбу Мелон виступив пару днів тому зі заявою, що ухваленне бонуса для бувших американських вояків викличе поважні клопоти для уряду і вложить тяжкі податки на плечі податковців, більшість републиканських членів конґресу постановила на своїх зборах внести законопроєкт про бонус і старатися переперти його через конґрес.

РОЗЛАМ НА ФАРМЕРСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ ПОГЛУБЛЮЄТЬСЯ.

ВАШІНҐТОН, 25. січня. — Поодинокі комісії фармерської конференції, що почалася тут в понеділок, ухвалювали без опозиції ріжні предложення уряду, як домаганне обниження тарифи (оплати) за перевіз фармерських продуктів зелізницею.

Рівночасно поза обрадами комісій зростало невдоволенне з конференції. Чим далі, тим більше причин для невдоволення находять собі ті делеґати, котрі дійсно займаються фармерством. Вони закидають урядови, що конференцію скликано на те лише, щоби ухвалити ряд урядових пропозицій та в той спосіб дати піддержку урядови в його боротьбі проти так званого фармерського бльоку у конґресі. Серед одної части конференції починають кружляти думки, щоби покинути конференцію і скликати другу, яка малаби краще представити опінію американських хліборобів, як скликана урядом. В тім напрямі уже навіть працює кілька фармерських орґанізацій.

ДЕБАТА НАД ЗАКОНОПРОЄКТОМ ПРОТИ САМОСУДІВ.

ВАШІНҐТОН, 25. січня. — Палата послів закінчила нині дебату над законопроєктом Дайера проти лінчів (самосудів).

Підчас дебати прийшло до острих словних перепалок межи конґресменом Сисоном, демократом з Меаури, та Купером, републиканцем з Висконсин; другий заявив, що боронити лінчів значить боронити правління юрби. Їх дебата викликала було таке замішанне на ґалерії, де було велике число слухачів, переважно Муринів, що аж предсідатель мусів заводити лад. За ухваленнем законопроєкта говорив довший час конґресмен Мондел. Підчас дебати виступив також нюйорський конґресменКокрен, перший демократ, який заявився за законом проти лінчів.

Загально сподіються, що законопроєкт таки дістане більшість, хоч можливо, що опозиція потрафить переперти в ньому поважні зміни, які можуть значно зменчити його вартість для поборювання самосудів Муринів в полудневих стейтах Злучених Держав.

АМЕРИКА ТА КОНФЕРЕНЦІЯ В ГЕНУЇ.

ВАШІНҐТОН, 24. січня. Президент Гардинґ дав до пізнання, що ще сього тижня вирішиться участь уряду Злучених Держав в Конференції у Генуї. Яке буде се рішенне, поки що не знати. Припускають, що Злучені Держави не візьмуть участи в конференції на рівні з другими, а вишлють туди лиш дипльомата з обовязком приглядатися.

УЧЕНИК ПОЗИВАЄ СВОЮ УЧИТЕЛЬКУ

Один нюйорський хлопчина, Милтон Ґолдберґ, вніс через свого опікуна позов до суду о 25.000 долярів відшкодовання за втрату ока. Позов внесено проти учительки, котра мала вибити хлопцеви око лінійкою. Ціла пригода мала случитися в школі. Коли учителька приказала ученикам принести до її стола домашні задачі, один з учеників, Фелдман на імя, не приніс. Учителька поспитала його, чому він не приніс задачі. Хлопчина не відповів на се нічого. Учителька спитала ще раз, а коли сей і сим разом не відповів, учителька ударила його лінійкою. Та хлопчина й тоді ще не відповідав, і учителька замірилася на нього лінійкою в друге. Фрідман ухилився, а учителька ударила лінійкою Ґолдберґа, котрий сидів перед Фрідманом. Лінійка розбила шкло в окулярах Ґолдберґа а кілька кусочків шкла зайшло в око. Нещасного вислано зараз до шпиталю, де він був шість тижнів. По якімсь часі показалася потреба зробити йому операцію і хлопчині вибрано око. Учителька боронитьея, що се був собі звичайний шкільний випадок.

АМАТОР ПОСТІВ.

В місті Медисон, в стейті Індіяна, поліція арештувала якогось Вілієма Ровча за те, що він примусив свою жінку постити через 51 день за рядом, щоби в той спосіб вилічити їх від ревматизму. Через противжний піст жінка заслабла поважно так, що лікарі навіть не сподіються удержати її при життю.

Як Ровча привели до тюрми, він заявив, що вірить в піст як лічниче средство. Щоби показати, що він дійсно вірує в те, що радив робити своїй жінці, він заявив, що готов „зажити свого лікарства" і почати постити. З тим він дійсно почав постити, хоч сам чується здоров як віл.

ВИПИЛИ ДОКАЗИ.

Перед федеральною лавою присяжних суддів в Брукліні, в стейті Ню Йорк, ставало шістьох обжалованих. Кождого з них обжаловали аґенти прогибіційного уряду, що він продавав горівку, відому під назвою „Овлд Континентал Кентакі Гвиски". До суду привезено на розправу бочівку сеї горівки, щоби мати повний доказ вини проти обжалованих. Коли почалася розправа, судді донесено, що на судову салю увійшов судовий хемік, щоби зробити хемічну аналізу та переконатися, чи предложений в суді напиток дійсно має в собі алькоголь. Суддя на се заявив:

„Пощо аж хеміка? Се розтрата часу. Отворіть одну бочівку і дайте присяжним суддям покушати. Кождий чоловік вміє розпізнати горівку".

Один судовий послугач цідійов до бочівки з доказом, розкоркував її, наляв її у фляшку і подав лаві присяжних суддів, не подаючи келішків. Один лавник по другім, почінаючи від предсідателя, притулював фляшину до уст і потягав з фляшини кілька ковтків. Лише двох джуріменів відмовилося пробувати доказів, спускаючися видно на знанне своїх товаришів.

Коло першої години в полудне суддя покінчив уже своє навчанне для лави і випустив їх на обід, порадивши їм забрати зі собою докази. Кількох присяжних суддів метнулося до фляшини на столі, наповнило її ще раз горівкою і відійшли до комнати для присяжних суддів. В дві години пізнійше вони принесли порожну фляшину без доказу і заявили, що на їх думку обжаловані не винуваті. Суд увільнив усіх шістьох.

Кажуть, що через сей поступок суду служба на лаві присяжних суддів стала дуже популярна.

КОМУНІСТИЧНЕ „ГОСПОДАРСТВО"

Хар. „Вісти" з дня 25 листопада (ч. 229) пишуть, що катеринославська управа „культурних господарств" має в своєму розпорядженню лише 50000 пуд. фуражу, між тим потрібно одного лише сіна 89000 пуд...

Таж ґазета повідомляє з Ахтирки, що в звязку з небувалою недостачою фуражу в місті і повіті можна зауважити масове нищення худоби на мясо.

ЗАТРОЄННЯ АЛЬКОГОЛЕМ.

Нюйорська поліція доставила до публичних шпиталів за один день аж пятеро людий, затроєних алькоголем до утрати притомности. Всіх їх найдено вулиці без притомними. Межи ними є одна женщина та яких сорок літ маючий мущина, котрий подав своє імя як Андрій Сіґарський. Лікарі лічуть їх тепер на остре затроєнне алькоголем; троє з них затроїлося пючи деревляний алькоголь, а двоє просто перепилося. Поліція і лікарі кажуть, що послідними тижнями люди стали дуже неосторожні і число людий, що лічуться на тяжкі затроєння алькоголем, сильно зросли.

КОНОКРАДИ В ГАЛИЧИНІ.

Був в армії Абрагама, славновісного войовника на кресах, Владислав Ничай, родом з Миколаєва над Дністром. Закидувано йому, що ще тамтого року з бандою опришків замордував селянина Дацка на гостинці з Красова до Львова, але того недоказано. Згодом одначе почалися в жидачівському, бобрецькому і львівському повіті численні крадіжі коний і то у свідоміших селян Українців. В селах Гуті Щирецькій вкрадено 4 пари коней, в Ляшках Мурованих 2 пари коний, в Дроговижі пару в Цуцилівцяв пару в Бродках пару, в селах бобрецького повіта 4 пари. Завдяки жандармови Микитинови вдалось викрити, що тих всіх крадіжий довершив саме „абрагамець" Ничай, відзначений свого часу хрестом заслуги за хоробрість. Найдено при ньому кілька леґітимацій на прізвища: Льолек Владислав, Ромек Льолек і з армії Абрагама: Віктор Божемскі, слухач медицини. Сей „слухач" мав спільників: Хамсухера з Миколаєва, Ґедале зі Стрия і Лейзора Лупія з Комарна. Всіх їх арештовано. Ничай має 4 спільників, також „Абрагамчиків" у Львові яких не арештовано.

ПЕТЛЮРА У „СОЮЗНИКІВ".

Краківська польська ґазета „Глос Народу" доносить з Варшави, що Раковський звернувся до польського міністра закордонних справ Скірмунта з новою нотою в справі участи II. відділу (польської дефензиви) в акції Тютюнника і Петлюри. Нота подає, що Петлюра знаходиться в Тарнові під прибраним назвищем Полтавченка.

АНГЛІЯ НЕ ХОЧЕ ФРАНЦУСЬКОГО ПРОЄКТУ НА БРИТАНСЬКО-ФРАНЦУСЬКИЙ ДОГОВІР

ЛОНДОН, 25. січня. — Французький амбасадор в Лондоні, граф де Ст. Олер, ще не доручив британському міністерству заграничних справ пропозиції французького премієра Раймонда Пуанкаре у справі союза Франції з Великою Британією, але преса вже ті пропозиції дістали й оголосила.

Франція, на думку премієра Пуанкаре, домагається від Анґлії таких запорук проти Німеччини:

1. — Союз заключується на 20 літ.

2. — Велика Британія обовязується боронити Францію перед неспровокованим нападом на суші, а Франція Велику Британію на морю.

3. — Скріплення союза військовою умовою.

4. — Обняти в союзі умови версайського мирового договору.

В британських дипльоматичних кругах запевняють, що Велика Британія сих французьких умов не може приняти і не приймє.

Британське правительство мусить у своїй політиці іти згідно з настроєм народу, а анґлійський нарід ніколи не приняв би умов охороняти Францію і боронити оружжю у таких випадках, які могли би вийти наслідком пропонованої французької умови. А вже абсолютно годі допускати, аби такі умови схотіли теж переняти на себе домінії британської спілки.

З уваги на те тут заповідають згори невдачу дипльоматичної виправи премієра Пуанкаре до Лондону.

АВСТРІЯ ПРОСИТЬ АНГЛІЮ О ПОЗИЧКУ.

ЛОНДОН, 25. січня. — Посол австрійської республіки у Великій Британії звернувся до британського правительства з прошеннем, щоби признало тимчасову позичку для Австрії в сумі 10 до 15 міліонів долярів.

ФРАНЦУСЬКИЙ СКАНДАЛ З ТУРЕЦЬКИМИ ПОВСТАНЦЯМИ.

ПАРИЖ, 25. січня. — Виявилось, що представник Франції Франклен Буілон, котрий переговорював з турецькими націоналістами, обіцяв їм оружя й амуніції, яке Франція має в Сирії, на суму $40,000.

З уваги, що ся умова сталась без відома аліянтів, в тутешних політичних кругах стараються закрити справу торгу оружем та амуніцією.

ПОХОРОН РИМСЬКОГО ПАПИ.

РИМ, столиця Італії, 26. січня. — Похорон римського папи Венедикта XV. має відбутись нині. Тіло його буде похоронене в церкві св. Петра.

Потім свята колеґія віддасться справам вибору нового римського папи, який назначено на 2. лютого с. р., але який, як говорять може ще бути відложений на кілька днів пізнійше.

ЗИТА В ГОСТЯХ У ЕСПАНСЬКОГО КОРОЛЯ.

МАДРИД, столиця Еспанії, 25. січня. — Жінка бувшого австро-угорського цісаря Кароля, Зита, прибула нині до Мадриду. На зелізничій стації привитав її король Альфонсо і премієр Мавра.

Потім всі поїхали до королівської палати, де Зита була гостею королівської родини.

По гостині вона небаром відїхала на заслання на остров Мадейру.

ПОРТУГАЛІЯ НЕ ХОЧЕ УДЕРЖУВАТИ БУВШОГО АВСТРІЙСЬКОГО КОРОЛЯ.

ЛІСБОНА, столиця Португалії, 25. січня. — Португальське правительство повідомило аліянтську Конференцію Амбасадорів в Парижі, що Португалія не має відки удержувати бувшого австрійського цісаря Кароля і його жінку Зиту у Фунчал, на острові Мадейрі.

СПРАВА ІМЕНОВАННЯ НОВОГО ҐУБЕРНАТОРА УГОРСЬКОЇ УКРАЇНИ.

ПРАГА, столиця Чехословаччини, 7. січня. — Тутешні часописи доносять, що чеський уряд веде пересправи з д-ром Камінським, провідником української аґрарної партії, в справі іменовання його ґубернатором. Говорять також про д-ра Таронського, референта табулі в Кошицях. Віцеґубернатором мав би бути Словак.

ГОЛОД НА УКРАЇНІ.

МОСКВА, столиця Московщини, 30. грудня. — Плодородні райони Мелитополя, Парюполя, Олександрова, Харкова, Ново-Николаєвська, Одеси та Катеринослава терплять від неврожаю. В однім тільки Мелитопольськім районі 100 тисяч люда потребує негайної допомоги. Особливо важкий стан дітий. В колись хлібних районах Миколаєва та Херсону, нараховується тепер 400,000 голодуючих.

ПОВІДОМЛЕННЄ,

Згідно з § 56 статута У. Н. Союза, сим повідомляю всіх Вп. Головних Урядників У. Н. Союза, що

РІЧНЕ ЗАСІДАННЄ

Головного Уряду У. Н. Союза

розпічнеться

ДНЯ 7-го ЛЮТОГО б. р. о годині 9-ій рано

у власнім домі У. Н. Союза під ч. 83 Ґренд Стріт, Джерзи Сіти, Н. Дж.

І. КАШТАНЮК, гол. рек. секретар.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СТАРИЙ КРАЙ ЗА ПЕТРУШЕВИЧЕМ.

Коли правительство д-ра Евгена Петрушевича, яке хвилево перебуває заграницею, аби могло обороняти нападену Галицьку Україну в її міжнародньому процесі проти ляцького наїзника, оголосило державну позичку в Злучених Державах, американські Поляки і наші домородні заводові киринники з „Народної Волі" і з „У. Щ. Вістий" піднесли рейвах, кажучи, що правительство Петрушевича се кількох авантурників, яких старий край не признає і не хоче знати.

Втішились тими „декляраціями" наших риських патріотів зі Скрентону і з Ню Йорку Ляхи у Варшаві і без сумніву старались їх використати перед аліянтами.

Аж тут всі надії і пляни польського уряду в Варшаві перебив ніхто інший а таки самий той старий край, про котрий тільки писали патріоти з Риґи в Америці, що він не хоче знати правительства Петрушевича.

І ось довідались зі старокраєвих ґазет, що помимо ляцького баґнета і тюрми таки Галицька Україна заявилась, що вона не признає риського договору, але далі признає правительство Петрушевича і разом з ним стремить до здобуття самостійности.

Дня 30. падолиста, 1921, видав галицький український Народній Комітет, се є начальна управа Української Народньої Трудової Партії, яка обіймає своєю організацією велику більшість українського населення Галичини, заяву, в якій сказав, що **единим** управненим до **важних** політичних і міждержавних актів **є уряд президента д-ра Евгена Петрушевича, уповажнений довірем народу,** по осягненню опінії і в порозумінню з політичним проводом в краю.

Подібну заяву видав та оголосив друком також український національний зїзд, який відбувся у Львові дня 25. грудня, 1921.

Сей зїзд приняв, як звісно, таку резолюцію:

Зїзд заявляє, що единим управненим до важних політичних і міждержавних актів є галицький уряд президента д-ра Евгена Петрушевича, який має повне довіре краю.

Тепер не може бути сумніву в Українців, що **український нарід в Галичині стоїть за урядом Петрушевича** і разом з ним все, як і досі, готовий до боротьби за самостійність свого краю, що значить — за увільнення зпід польського наїзду і за злуку з Україною.

Американські Поляки і наші домородні риські і малопольські патріоти можуть казитись, вишукуючи „доказів", що старий край стоїть за ними, а не за урядом Петрушевича, — але се вже їм не вдасться, як не вдасться польській марці іти вгору мимо своєї вродженої легкости.

Американські і канадійські Українці, впевнившись про становище рідного краю до правительства Петрушевича, тепер ще сильнійше його підіпруть, бо знати-муть, що підпираючи його, підпирають свій невольний рідний край.

Вони не тільки підіпруть український уряд і край тепер, але будуть з ним іти і боротись поти, поки Галицька Україна не буде вільна.

З ДНЯ.

Чергова брехня риських патріотів з Ню Йорку про Галицьку Україну.

У виданню „Свободи" з 24. с. м. ми подали за старокраєвими часописями, що у Львові відбувся дня 25. грудня, 1921, український національний зїзд, в якому були заступлені всі повіти Східної Галичини. У сьому звідомленню подано також, що на зїзді були присутні і бувші українські парляментарні та соймові посли під проводом президента Романчука, а також члени Української Національної Ради (першого українського парляменту Галичини).

З того звідомлення виходить ясно, що на зїзді були **окремі заступники всіх повітів Східної Галичини,** а крім того були присутні (не яко заступники повітів) бувші посли і члени Української Національної Ради.

Але нюйорська большевицька ґазетка „У. Щ. Вісти" перекрутила сю вістку і пише, що на зїзді були тільки бувші посли і члени У. Н. Ради. Якби так було, то були-б се подали ріжні львівські польські і хрунівські ґазети, але видно, що так не було, як собі того бажає нюйорська большевицька ґазетка, бо і польські і хрунівські ґазети це могли (хотяй раді були-б для самої провокації) подати заперечення українського звідомлення, а написати так як „У. Щ. Вісти", що на зїзді не було заступників усіх повітів Східної Галичини, а були тільки бувші посли і члени У. Н. Ради.

Але нюйорській большевицькій ґазеті потрібна така брехня, бо вона хотіла би перед своїми читачами показати, що її брехні (і „Народної Волі"), нібито за Петрушевичем не стоїть старий край, є правдиві.

Та се їй не вдасться, бо брехня має короткі ноги.

Якби Галицька Україна не була за Петрушевичем, то Ляхи не замикали-б всіх українських ґазет, що були за Петрушевичем; ані не держали-б тих українських патріотів, що є за Петрушевичем, по тюрмах і льохах; ані не посилали-б військ у села вчасі польської конскрипції, щоби нарід змусити, аби не заявлявся за своїм урядом Петрушевича.

Якби Галицька Україна не була за Петрушевичем, то Ляхи найшли би собі когось більше крім Яцкова, Демянчука, Твердохліба і большевиків на згоду, щоб Галичина належала під Польщу.

Але видно, що Галицька Україна стоїть при Петрушевичу, отже при домаганню своєї самостійности, і тому Ляшня і большевики не можуть похвалитись успіхами в єднанню приклонників для риського договору панів Домбського і Йоффе.

І тут вже нема такого сіна большевицького, яким би могли большевицькі осли викрутитись і поживитись.

Бо найліпшим доказом проти польських і большевицьких берхонь на Галицьку Україні є 300,000 ріжкатого польського війска, яке Ляхи держать у Східній Галичині зі страху, що Петрушевичівці в краю мають закопані гармати і кріси для повстання проти польських наїзників і риського договору.

* * *

Пише ще тасама большевицька ґазетка „У. Щ. Вісти", що члени галицької Української Національної Ради се пани міністри.

Се є підла брехня. Бо члени Української Національної Ради се члени першого українського парляменту Галичини, **в якому було около 200 селян, а лише кількадесять з інтеліґенції** (не жадних панів, але образованих українських інтелектуальних робітників), які найбільше натерпілись від Ляшні по нападі на наш край, бо їх найбільше мучено по тюрмах і переслідувано.

Тоді як ляцькі пани витали з гонорами, парадами і ласками череватих большевицьких комісарів, — тих українських селян і інтеліґентів-голодоморів били польські жовніри нагайками у вязницях.

І тих то селян та заморених і катованих інтеліґентів називає нюйорська большевицька ґазетка панами міністрами...

Пани є, але в Москві й у Варшаві. А такі „пани", яких большевики називають панами, сидять по тюрмах в Москві й у Варшаві.

* * *

Пише також та ґазетка „У. Щ. Вісти", що якби мав бути український національний зїзд у Львові, то передтим були би оголошені публичні віча для вибору делеґатів.

А забуває, або мовчить, хотяй знає, що під Пілсудським таксамо як під Троцьким вільним людям заборонені всякі публичні збори.

* * *

Вкінці ще тій большевицькій ґазетці не подобається, що львівський зїзд виперся зносин з большевиками, і каже, що се непотрібне, бо того ніхто не казав.

А забуває, або мовчить, хотяй знає, що Польща повідомила аліянтів, що тому напала на Галичину, бо нібито галицькі Українці то большевики; а недавно зробила навіть большевицький конґрес в будинках св. Юра у Львові, щоби представити перед аліянтами, що навіть українська церква большевицька.

Ляхи використовують большевизм не лише для відбудови „історичної Польщі", але і для аґітації та пропаґанди проти українського народу.

Так, так, панове риські патріоти!

ПОВОРОТ ІНФЛЮЕНЦИ?

Нюйорський департамент здоровля вже кілька днів подає вістки про зростаюче в місті число випадків пошесної недуги еспанської інфлюенци, котра в Америці забрала тільки жертв в роках 1918 до 1920.

До сього департаменту донесли лікарі послідними днями про 123 случаї інфлюенци та про 102 случаї інфлюенційного запалення легень. Кождого дня доносять про нові случаї інфлюенци та запалення. Від інфлюенци померло в послідним тижні місяця грудня 1921. року 6 людий, в першім тижни січня 1922. року 16 людий, в другім тижни 14, а в третім 15. Від запалення легень померло в послідним тижни грудня 85 людий, в першім тижни січня 116, в другім 149, в третім 154.

Департамент здоровля успокоює населення, що се число случаїв хороби та смертий не дає ще основи говорити про якусь пошесть, коли взяти під увагу, що в Ню Йорку живе коло 5 міліонів душ. Однак рівночасно департамент звертає увагу людям старатися жити як найгиґенічнійше (найздоровше), та щоби всіми силами запобігали всяким простудам. Департамент здоровля звертає увагу на те, що в кількох европейських краях інфлюенца появилася наново з великою силою, яка нагадує страшний рік 1918-ий, і він закликає населення міста, щоби воно всіх сил доложило не допустити до повороту епідемії. Лякатися нема причини, але й не можна собі тепер легковажити ніякої простуди, нежиту або „ґрипу". Всяке найменче заболіннє треба лічити відразу і основно, бо з малої простуди можуть вийти поважні наслідки.

Хоч з других міст покищо нема подібних вісток, не пошкодить нікому і поза Ню Йорком провадити життя після засад здоровля.

ГРІЗЬБА УГОЛЬНОГО СТРАЙКУ.

Лише пару місяців минуло від залагодження зелізничого страйку, що грозив задержанням всего американського промислу, а вже знов Америка станула перед марою, неменче страшною. Є ним страйк вугляних робітників.

Вже понад тиждень тому назад американський секретар (міністер) торговлі Гувер заявив, що уряд не має ніякого способу запобігти страйкови. Шамокинський окружний зїзд майнерської юнії Юнайтид Майн Веркерс оф Америка радив цілий час під вражінням, що до страйку майже зовсім певно прийде. Вугляні робітники були занепокоені становищем вугляних підприємств, котрі не хочуть входити з робітничими юніями в ніякі переговори щодо нових умов праці мимо сього, що уже за кілька тижнів вийде термін юнійного контракту і хоч-не-хоч треба буде установляти нові правила заплати і праці. Зїзд установив ряд точок на яких юнійні майнери хочуть зробити контракт з підприємцями, але підприємці не хочуть навіть говорити з представниками юній.

Знати, лагодяться інакше говорити з робітниками. Видимо, безробітний час видається їм підходячою порою для зменчення робітничої заплати, для знищення юній, для відобрання усіх нечисленних здобутків, яких добилися вугляні майнери послідними роками. Вони хочуть викликати великий вугляний страйк і змірятися з робітниками силою. Що такий страйк бувби страшною катастрофою не лише для вугляних робітників, але й для всего американського промислу, котрий прецінь опирається на топливо, як життє людське залежить від окорму, се їм байдуже. Що через викинення робітників з праці, — бож се не буде страйк, а справжній лакавт, — будуть терпіти робітники та суспільність, се їх нічого не обходить, коби лише калита була повна і копалняний промисел ішов виключно після їх волі.

Чи дійсно дійде до страйку, сього предвидіти покищо не можна. Після теперішних виглядів до нього таки дійде, бо в углянім промислі нема такого тіла посередників, яке зелізничий перевіз має в Зелізничій Робітничій Раді Злучених Держав, і американський уряд занятий тепер другими справами і ледво чи потрафить з успіхом посередничити межи юніями та властителями. На всякий случай майнери повинні дуже числитися з можливостю страйку з весною.

Ще тяжче предвидіти, як покінчиться страйк, як що до нього дійде. На всякий случай властителі вдалися в дуже небезпечну гру. Вони рішилися на страйк, хоч суспільна опінія стоїть і буде стояти проти такого страйку. Хочби вони виграли сей страйк, навіть проти симпатії публики, то се лише причиниться до поширення серед суспільности переконання, що вуголь се таке важне для народа добро, що повинен находитися в руках всего народа, а не в руках приватних підприємців. Вугляні майнери, хоч вони далеко всі не соціялісти, уже приняли засаду, що вугля мусить станути власностю держави. Сього їх навчив гіркий досвід з властителями вугляних копалень. Як такого гіркого досвіду закоштує ціла американська суспільність, тоді і вона додумається до того, до чого додумалися майнери. В той спосіб властителі, виграючи з майнерами, програють зі суспільностю.

УКРАЇНСЬКА ПОЛІТИЧНА ЕМІҐРАЦІЯ В 1921 Р.

(Від власного кореспондента).

Політичною еміґрацією називається еміґрація, яка мусіла кидати рідний край з політичних причин.

Коли Польща заняла українську Галичину, українське правительство Галичини разом з своєю армією подалося за Збруч, на Велику Україну. Туди-ж подалося також богато інтеліґенції, яка брала визначнійшу участь у будові української державности і тому могла боятися, що польська окупаційна влада люто за се на ній буде мститися.

Сі побоювання були аж занадто оправдані. Поляки розстріляли без суду державного секретаря земельних справ Михайла Мартинця, орґанізатора Стрийщини композитора о. Остапа Нижанковського і богато инших, які попалися в їх руки.

Після камянецької катастрофи Велика Україна перестала бути пристановищем не тільки для Галичан, але і для Придніпрянців. оВна опинилася по части в руках большевиків, по части в руках Денікіна, по части в руках Поляків. Галичани, на яких особливо лютували Поляки, старалися дістатися на територію влади Денікіна або большевиків. Придніпрянці, на яких знов найбільше лютували большевики й Денікінці, тікали на територію польської влади.

Згодом, після упадку Денікіна, всі українські землі опинилися в більшій части під владою большевиків, у меншій під владою Польщі. Хто з Придніпрянців тікав зпід большевицької влади, попадав на територію польської влади і переважно тут оставав, бо їхати далі в Европу не було за що.

Так на території польської влади виросла величезна українська політична еміґрація з Придніпрянців. Політичним центром сеї еміґрації став сам уряд Української Народньої Републики під проводом Головного Отамана Петлюри, який також осів у Польщі, заключивши з нею союз.

В 1920 р. Головний Отаман Петлюра і уряд У7Р. мали осідок у **Варшаві.** Після того, як Польща в осени 1920 р. заключила з совітськими републиками вступний мир, польське правительство признало Петлюрі й урядови УНР, на осідок місто **Тарнів** у польській части бувшої австрійської провінції Галичини.

В Тарнові проживає уряд У. Н. Р. і доси, тільки не як уряд, а як приватні особи, бо Польща обовязалася в рижськім договорі відмовити на своїй території побуту урядови У. Н. Р. і се зобовязанне виконала.

Де тепер сам Головний Отаман Петлюра, невідомо. Коли совітські републики звернулися до Польщі з домаганнем, щоб вона викинула Петлюру з своєї території, польське правительство відповіло, що Петлюри на польській території не має.

Громадянським центром Придніпрянської еміґрації в Польщі є **Варшава.** Тут виходить щоденний часопис „Українська Требуна", про яку я вже писав в огляді української преси; тут мають осідок ріжні громадські організації.

Дуже характеристичне для польської політики в українській справі є те, що вона **заборонила еміґрантам з Придніпрянщини осідати на українських землях:** Волині, Холмщині, Галичині. Сі землі хоче вона свобідно польщити, отже не хоче, щоб на них творилися центри українського національного життя, які могла би утворити еміґрація з Придніпрянщини.

На території польської влади є ще кілька центрів придніпрянської еміґрації, — се табори інтернованих, у яких Польща примістила українських вояків, тих самих, що в 1920 р. своєю кровю вратували її від большевиків.

Взагалі, коли дивитися на все те, що Польща виробляє з одного боку з придніпрянською еміґрацією і з другого на тих українських землях, які поголився відступити їй уряд У. Н. Р., то найбільш вірующому в польсько-українську приязнь Придніпрянцеви мусять отворитися очи. І справді отвираються.

Центром української політичної еміґрації з Галичини являється **Відень.** Тут має осідок уряд Уповновласненого Диктатора Західно-Української Народньої Републики; переважно тут живуть ті українські діячі з Галичини, яким годі вертати під польське ярмо.

Одначе і придніпрянська еміґрація у Відні дуже велика, числом значно більша від галицької. Вона поділена на цілий ряд політичних орґанізацій. Побіч ґруп, які вважають за законну владу уряд Головного Отамана Петлюри (в Відні є також посольство У. Н. Р., себто уряду Головного Отамани Петлюри), є ґрупи, які сій владі відмовляють всяких прав і стараються підготовити утворенне нової влади.

Ось-так маємо тут дві ґрупи монархістів: союз хліборобів державників з журналом „Хліборобська Україна", який стоїть за Скоропадським, і ґрупу Василя Вишиваного з органом „Соборна Україна".

В Відні оголосили себе недавно единою законною владою Української Народньої Републики члени Директорії Андріевський, Швець і Макаренко, — про що я писав докладнійше в одній з попередніх статей.

В Відні видає часопис „Україну" якийсь анонімний „Політичний Комітет Національної України", який по всякій правдоподібности є на службі польського правительства.

В Відні є група українських комуністів, яка стоїть в порозумінню з радянським правительством України і видає часопис „Наша Правда".

В Відні ; також закордонна делеґація української партії соціялістів-революціонерів, яка признає радянське правительство України, але мусить оставати на еміґрації, бо признаване нею правительство України не хоче її пустити на Україну.

Відень є також одним з центрів українського студентства.

Для допомоги еміґрантам, які живуть у що-раз більшій нужді, заснувався недавно в Відні „Український Громадський Комітет".

Значним центром української політичної еміґрації є **Прага,** столиця чесько-словацької републики. Тут переважає студентство, яке доходить до одної тисячі осіб. Тут веде від осени 1921 р. свою діяльність „Український Вільний Університет. Для опіки над еміґрантами заснувався в Празі „Український Громадський Комітет", який складається з визначних українських діячів, переважно соціялістів-революціонерів протирадянського напрямку.

Уряд У. Н. Р. і галицький уряд мають у Празі свої представництва. Є також тут місія Радянської України.

Так само значним центром української політичної еміґрації є **Берлін.** Політично тут найсильнійша ґрупа монархістів Скоропадського, яка видає щоденний часопис „Українське Слово". Заступлені тут очевидно й инші політичні ґрупи. Є чи мало студентства. Є представництва У. Н. Р. і галицького уряду.

В **Парижі** українська політична еміґрація складається переважно з Придніпрянців. З урядових і політичних представництв є тут місія У. Н. Р. (голова Олександер Шульгин), є „Комітет акції" (голова др. Артим Галіп), який виступає проти місії У. Н. Р., є „Український Національний Комітет" (голова Моркотун), який є аґентурою російських протибольшевицьких кругів для боротьби з „українським сепаратизмом" в імя відбудови великої, единої Росії. Гуманітарні задачі сповняє „Українська Громада" (голова Савченко), яка політично підпирає акцію місії У. Н. Р.; в останніх часах „Українська Громада" майже не проявляє життя, мабуть задля недостачі фондів.

Галицький уряд має в Парижі свою місію (голова др. Степан Витвицький).

Отсе — були би найважнійші центри української політичної еміґрації.

Розкинені українські еміґранти скрізь по світі, є вони і в Сербії, і в Болґарії і в Румунії і в Туреччині і в Єгипті. Скрізь стараються завязувати свої центри, переважно гуманітарного і культурного характеру і скрізь живуть у великій біді.

А вертати до рідного краю, під московсько-большевицьке і польське ярмо важко, тай не кождий може.

Гайдельберг, 2. січня 1922.

Др. Михайло Лозинський.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Зеленський, Олеан, Н. Й. Ваша допись не буде поміщена.

З УКРАЇНСЬКОГО КОМІТЕТУ ПОМОЧИ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ У ВІДНІ.

(Письмо до „Свободи").

В другій половині цього року ревізійна комісія, зложена з пп. радника д-ра Тарновецького і дир. О. Крохмалюка, перевела ревізію діловодства і шконтрум каси комітету за час від 7. листопада 1919 р. до 30. червня 1921 р., при чім стверджено, що:

Загальні приходи в році 1919-20, виносили Корон	429.836.10
Загальні розходи в тім часі виносили К.	397.638.75
Загальні приходи в першій половині р. 1921 виносили К.	297.172.35
Загальні розходи в тім часі виносили К.	274.017.70
Майно комітету з днем 30. червня ц. р. виносило К	74.915.20

Свій звіт предложила ревізійна комісія ширшому комітетови, який відбув засідання в днях 4. і 11. жовтня ц. р., зазначуючи, що впливаючі жертви були ужиті і виплачені для поодиноких категорій осіб згідно з волею жертводавців (з Америки), що далі діловодство комітету було взірцеве та поставила внесок на уділення абсолюторії для тіснішого комітету. Цей звіт ревізійної комісії і кінцеві внески приняв ширший комітет одноголосно до відома.

Близші відомости про спосіб ужиття і розділу жертв і про діяльність комітету будуть незабаром подані в окремім та обширніщім звіті.

Навязуючи до попередніх звідомлень комітету, сміємо подати виказ усіх жертв, які комітет до дня нинішного одержав, а саме:

1.	3 дрібних приватних жертв у Відні	1.645
2.	Від бувш. Укр. Горожан. Комітету у Відні	6.912.60
3.	Жертва о. Велигорського Гренвіл, Н. Й., 20 долярів	2.750
4.	Від Тимчасового Амер. Комітету Поміч Рідному Краєви через п. посла д-ра Цегельського $300	124.188
5.	Від того-ж Комітету через д-ра Цегельського (друга жертва) 125 дол.	83.915
6.	Від Укр. Ратункового Комітету в Брукліні	6.500
7.	Від Тимчас. Комітету Несення Помочи в Джерзи Сіти 50 долярів	30.060
8.	Від п. Теодора Пташинського в Майнерсвіл, Па.	6.500
9.	Від Укр. Запомог. Комітету в Гамтрамк, Міш.	21.000
10.	Від організації в Сиракюз, Н. Й., через адміністрацію часописи „Свобода"	34.396
11.	Від Укр. Ратункового Комітету в Брукліні (друга жертва)	10.320
12.	Від Комітету в Честер, Па.	13.333
13.	Від Братства св. Петра і Павла в Шікаго (від. У. Н. Союза)	14.300
14.	Від Місцевого Комітету в Вунсокет, Р. Ай., 25 дол.	109.675
15.	Від Укр. Комітету Помочи Жертвам Війни в Дорізоні, Бразилія, 300 мільрейсів, згл. н. м. 3.529.	

Крім сего надійшли з Америки дві посилки поживи:

а) від Українського Тимчасового Ратункового Комітету в Ню Йорку на 100 дол. (третя жертва).

б) від о. Велигорського в Гренвіл, Н. Й., на 10 дол. (друга жертва).

За ці всі, хотьби найменьші, жертви, складаємо на цім місці ще раз щиро-сердечну подяку, так як повисші жертви ужили ми для найбільше потрібуючих, війною діткнених Українців, усяких станів. Проситься всіх жертводавців ласкаво сконтролювати цей виказ і наш комітет повідомити, колиб яка жертва не дійшла до наших рук. Наш комітет міститься так, як досі, в помешканню Українського Запомогового Комітету, VIII. Штроцціґассе 32/12, який дає захист ще й для других українських організацій.

У Відні, 30. листопада 1921 р.

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ КОМІТЕТ ПОМОЧИ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ:

радн. найв. суду Антін Дольницький, містоголова

нац. радник Лев Левицький, скарбник

надінспектор Олександер Сероїчковський, контрольор

ЗА РЕВІЗІЙНУ КОМІСІЮ:

Радн. Др. Омелян Тарновецький, дир. Олександер Крохмалюк.

ПАМЯТИ ВОЛОДИМИРА КОРОЛЕНКА.

В Полтаві помер після довгої й тяжкої недуги на 70-му році свого життя славний писменник Володимир Короленко. Нема сумніву, що ця смерть була прискорена тими тяжкими моральними ударами, які вчинила йому поперше гетьманська влада, коли кріавий міністр Кістяковський арештував і кинув у вязницю його зятя, а потім влада советська, при котрій зять Короленка був знов арештований і загинув у полтавській „чека". Ці нещастя остаточно зламали сили неміцного писменника, бо затя свого він дуже кохав.

Автор цих рядків досить близько знав покійного писменника, мав з ним чимало літературних зносин; довший час з ним листувався і тепер вважає своїм обовязком помянути великого небіжчика не злим тихим словом.

Перш за все хотілось би мені захистити писменника від того обвинувачення в зраді українства, з яким так легковажно звикли в нас виступати деякі патріоти, особливо березневі. Ще цими днями нам довелося чути якраз таке обвинувачення, висловлене на адресу ґеніяльного Гоголя, якому протиставляли, як зразок патріотизму, ґеніяльного Шевченка.

Великий зрадник і великий патріот...

Чиж треба зясовувати, до якої міри це дитяча, поверхова, позбавлена всякої вартости думка? Досить нагадати, що Гоголю належить велика українська патріотична поема „Тарас Бульба" і чудові українські „Вечері на хуторі під Диканькою"; досить зазначитиш що сам Гоголь свідчив, як тяжко далась йому боротьба його „хахлацької" душі з московськими впливами. З другого боку не слід забувати, що найбільший з синів українського народу славетний наш Кобзар цілу низку своїх творів написав московською мовою, і що цею мовою писав він і найбільш інтимне, що було написано ним, — щоденник.

Тут не зрадництво треба закидати; не його шукати; а треба зрозуміти і зясувати тяжке й сумне, та очевидно неминуче в певних умовах явище — могутній вплив чужої, але сильніщої, більш розвиненої і вільної культури.

Такою культурою в нас на Україні цілі віки була московська і найвидатнійші наші люди не могли позбавитись від її впливів.

Не міг позбавитись тих впливів і небіжчик Короленко, який до того й не був чистим Українцем. Правда, його батько походив з Полтавщини, а прадід був навіть Запорожець, козацький старшина; але матір писменника була Полька. В юнацькому віку він був захоплений українським почуттєм; зачитувався Шевченком; читав взагалі українські книжки; але все це було швидко вичерпано, і талановитий, переповнений духовою жагою хлопець накинувся на російську літературу, яка тоді сяла цілою низкою великих імен і першорядних творів.

Треба зазначити, що Короленко ніколи не вважав і не називав себе росіянином чи Великороссом. В глухі часи реакції підчас останньої війни, коли він був притягнутий до суду, яко редактор часописі „Русское Богатство", предсідатель петербурського суду мав нахабство спитатись його, вже всьому світові відомого російського писменника, якої він національности.

Тут була явна провокація.

І Короленко відповів:

— Я Малорос.

На що отримав злобний відгук:

— Ага!...

Коли в книжці „Історія моего современника" Короленко сам зупинився на дnаціональним питаннем — він влучно зазначив:

— Моя батьківщина — російська література.

Не Москва, не Росія, а література — то найкраще, що було у Росіян і що захопило писменника.

В останні роки свого життя, коли писменник оселився в Полтаві, він близше зацікавився українським питанням і пробував навіть почати писати по українськи та це йому вже не вдавалося. Але він діяльно співробітничав у „Полтавщині", яку видавав і редаґував великий український патріот Дмитріев. Досить діяльно співробітничав він і в ґазеті „Кіевскіе Отклики" і Кіевскія Вѣсти", яку редаґував проф. І. Лучицький, а потім М. Василенко і я, і котра також відріжнялась від інших часописий своїм, як тоді казали, „українофільським" характером.

Яко великий і чутливий мистець слова Короленко заховав у своїй душі чимало вражінь українського життя і присвятив їм богато сторінок своїх творів. Хто з Українців не читав його чудового оповідання „Без язика" в авторезованому перекладі на нашу мову Петра Дятлова?

А такі оповідання, як „Ліс шумить", „Маруся", „Сліпий музика"? Все це наше, українське, хоча й написане московською мовою.

Я не маю на меті робити оцінку літературної творчости покійного письменника, тимбільше, що не тільки писменником він був. Якби хто не дивився на його літературні заслуги, кожний мусить з побожностю скинути шапку і низко схилити голову перед моральною істотою Короленка, перед Короленком-громадянином.

Це був справжній лицар чести й сумління, лицар без страху.

Не за літературну працю тримали його у вязницях; не за писання зіслали в далеку, східну Сибір, а за громадянську і політичну мужність, з якою він боронив свої переконання. Він був непримирений ворог самодержавства і воював з насильством та несправедливостю не тільки своїм талановитим пером.

Коли в 1895 році російська поліція інсценувала процес мултанських вотяків, обвинувачуючи їх в людських жертвоприношеннях, Короленко виступає на захист без сини оскаржених не тільки в пресі, але і в салі суду, яко їх оборонець.

Коли підіймалися хвилі жидівських погромів, Короленко знов таки встає на боротьбу з насильством і мужно виходить на зустріч погромщикам з палким словом, умовляючи залишити братовбивчу справу.

Коли Полтавщина стогнала від карних загонів Філонова, Короленко розпочинає діяльну акцію проти цього звіра, потім забитого рукою местника-революціонера.

Коли лютували столипінські полеві суди, розстрілюючи людий малощо не сотнями, писменник друкує блискучі, талановиті статті, протести проти смертної кари.

Коли розпочинається кроваве божевілля нових самодержців-большевиків, автор „Побутового явища" виступає з новим протестом і друкує своє „Торжество побідників", не боячись страхіть „чека".

Коли хервоні хами звертаються до славного писменника прошеннем санкціонувати своїм почесним іменем комедію громадської боротьби з голодом і стати, хочаб формально, на чолі так званого громадського комітету, — Короленко рішучо відмовляється.

Все це яскраво свідчить, що в особі Володимира Короленка від нас одійшов не тільки великий писменник, але й великий громадянин.

Всею істотою своєю він служив тільки правді, тільки людскости, і цього досить, щоби й ми, Українці, вшанували небіжчика, нашого брата по крові, висловом своєї найщирійшої поваги.

Ол. Саліковський.

(„Укр. Трибуна").

ПОЗІР КУРТІС БЕЙ І БАЛТІМОР, ПОЗІР!

В неділю, 29. січня в церковній галі, о годині 2-ій пополудни відбудуться **ЗБОРИ** в справі закупна бондів Свободи. Українці з Куртіс Бей які до тепер не закупили ще бондів, спішіть та сповніть свій народний обовязок. Українські часописи майже що тижня проголошують імена вірних синів свого краю, а деж ми? Чиж ми не є вірними членами своєї вітчини. Уважаймо, щоб не лишилися ми на лісті ворогів на сором нам і нашої вітчини.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

NEW YORK, N. Y.

Заходом тов. „Теребовельська Поміч"

— уряджується —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

в суботу, дня 28-го січня 1922 р.

в Liberty Hall,

255-263 E. Houston St., New York, N.Y.

На цім балю буде докінчена вигравка з минувшого балю. Всі ті, що мають закуплені тікети повинні прибути на сей баль. Початок о годині 7.30 вечером. Вступ 35 цнт. 20-21

ПОЗІР АНСОНІЯ І ОКЛИЦЯ!

Товариство „Запорожська Січ", від. 23 У. Н. Союза з Дерби, устроює **БАЛЬ в суботу, дня 28. січня 1922 р.** в Liberty Hall при ул. Хмельницького, ч. 9, Ансонія, Конн. На бали буде приниматись без вступного до товариства, а до У. Н. Союза за вступним лишень 50 цнт. Музика перворядна. За добру забаву ручить

21-22 КОМІТЕТ.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

КРОВ ЗА КРОВ

НА ЗАПОРОЖУ.

Оповідання з другої половини 17-сотих років.

(Продовження)

(28)

— Деж ти полюєш?

— В лісах. Там ще є груба звірина. Полюєсь там не так для мяса, як для шкірок. Там олені, медведі, бобри...

— Я ціле моє життя мрів про такі польовання, але в нас в бояри лише з боярами живуть і лише бояр впускають у свої ліси. Мене кортілоб тут на Запорожу пополювати бодай з місяць... як би запорожська старшина позволила і як би мав... доброго та опитного провідника. Такого, що знає найнеприступнійші закутини.

— Я полював ціле життя, від дитини. Але тепер мені остогидло се ремесло. Пригода з моїм сином до решти вибила мені з голови польовання. Тепер піду в світ за тропою сина.

— Ага... про того твого сина хотів з тобою поговорити. Мені той донський сукінсин закинув, що то я полонив його і десь скрив. А я кленуся тут на все, що мені найсвятійше, що бачив, як його вели Татари. І я докажу, що правда моя. Я його видобуду з татарських рук. Не журися, я тобі допоможу. Знайду твого сина і віддам в твої руки.

— Я не можу трудити вас. Я малий чоловік... Чим я або мій син винагородимо ваш труд?

— Я нагороди не потребую. Я зроблю се хоч би на доказ, що ті донські собаки клеветники. Сего вимагає моя офіцирська честь. Як верну домів, постараюся, що царський уряд вишле до Криму посла і зажадає видачі твого сина. Як не схочуть даром, виміняємо за полонених нами Татар. Дамо пять і десять за одного.

— Але чи ваш уряд винюхає, у кого мій син? Се не так легко.

— Урядови лекше, ніж поодинокому. Вже ти цілою тою справою не журися. Син верне... А що до винагороди, то хиба зробиш мені малу вигоду. Вона тебе не буде нічого коштувати, бо ти, роблячи мені сю прислугу, лишишся при твоїм давнім ремеслі... Я був би щасливий, як би заполював, але десь у такій стороні, де ще, як то кажуть, ще не стояла людська нога. Десь перед або за Калміусом, але в стороні безлюдній і неприступній. Подальше від всяких шляхів. Чи знаєш таке місце, чи завів би мене. І чи запорожська старшина позволила би мені?

— Знаю і поміг би. Але старшині радив би я про се й не згадувати, бо я певний, що не позволить. Запорожці тепер дуже пильнують, щоби чужинці не виникували закутин Запорожа.

— То між нами торг добитий! Тепер розійдімся, щоби Запорожці не зміркували, що між нами щось є. Про решту поговоримо другим разом.

— О, ні! Торг цілком ще не добитий. Я казав, що готов помогчи вам, але за звісну вам ціну. За мою прислугу маю діcтати сина. Ви ще нічого не сказали про се. Ані коли і як увільните його. Я поти не поведу вас туди, куди вам треба, поки син не буде вільний. Буде син, буде польовання.

— Де він, того не знаю. Знаю лиш, що десь між Татарами. Чейже ані нині ані завтра не видобуду його, а на польовання хотів би використати найблизші дни. Але зараз, скоро лиш станемо в полковника, напишу до мого уряду, щоби до хана вислав гонця з жаданнем заміни. Заміна буде для Кримців така юристна, що хан, хочби з під землі видобуде його і заміняє.

— Я в то не вірю. Мій син не така важна особа, щоби аж ваші ґенерали за ним побивалися і для мене тратили татарських бранців. Я вам зроблю вигоду, за котру Запорожці можуть мене, як не повісити, то оперіщити буками і вигнати з Запорожа, а мій син таки пропаде між Татарами. Солодко йому там не буде. Виж знаєте, яка між Калмиками і Татарами ненависть.

— Твій син не важна особа, але моя особа важна. Може й не так моя особа, як моя задача. Я напишу, що успіх в дуже важній для Росії справи завиcить від освободження твого сина.

— Якаж се справа?

— Вона так важна, що ніхто про неї не сміє знати. Знає лише цариця, мій ґенерал і я... Розійдімся тепер.

— Коби я не мусів тебе тут пильнувати! — думав Аюкай, коли відійшов від Филемонова. — Я пішов би за тропою сина. Вона певно іде не на південь до Криму, а на північ в Московщину. Але й твоя тропа заведе мене до него! Вже лиш тебе буду пильнувати... Там може й Донці попадуть на його тропу.

Побачивши сотника й Недолю осторонь від цілого табору, Аюкай почвалав до них.

— Чи будете держатися весь час табору, аж доки не відставите його до спаленої оселі, чи може лишите табор і самі поїдете наперед, щоби скорше вернути домів?

— Табор лиши, — відповів сотник — бо валка з возами і худобою дуже поволи лізе. Впрочім валка скрутить на південь, а нам ліпше на вправці. Дорога коротша. Недоля поїде з валкою, щоби людий відставити на місце. Возьме з собою трицять козаків, з котрих двацять лишиться в оселі. Тут околиця стала неспокійною, треба лишити бекету. Відставивши людий Недоля верне з десяткою козаків і вступить до полковника. Я з рештою козаків і з Москалем лишу табор і поїду просто до полковника... А ти куди? Домів чи з нами? Як домів, то тобі дорога з валкою.

— Я з вами, бо мушу пильнувати Москаля. Мій син цілком певно не в татарській неволі, а в него... Отже про сего Москаля хотів би я вам дещо розказати. Він чогось до мене присікався. Я рад з того, бо гадаю змудрувати його. Може висверлую дещо про побут мого сина... Отже з розмови з сим плюгавцем я виміркував, що то московський шпіон; що він, чорт зна чого, хоче пізати наш степ. І тому я тепер прийшов до вас... Гадаю, що сю шпіонажу треба йому не влекшувати, а утрудновати. Ось, примірoм, тепер не показувати йому дороги від броду аж до полковника...

— Як же се зробиш, — спитав сотник — коли я обіцяв завести його до полковника?

— Дуже легко — відповів Аюкай. — Незабаром відлучимося від валки. Валка піде своєю дорогою, ми своєю. Однак, замість іти просто, треба нам кружляти. Коли розстанемося з валкою, здай, сотнику, провід над козаками кому иншому. Новому отаманови скажи, щоби як найскорше простував до полковника, розповів йому про все, що сталося, та приготовив його на приїзд гостий. Ми, себто ми, Москаль і я, і для безпеки, більше щоби Москаля пильнувати, два-три козаки випередимо козачий відділ і з простої дороги звернемо незамітно троха на південь. Відтак, завернувши на північний захід, заїдемо спершу до Батюка, і аж від него, себто замість з боку, з долини до полковника. Таким способом забаламутимо його що до напряму дороги. Добре було би також зробити сю дорогу довшою, щоби збаламутити його щодо віддаленя. Треба попросту часть дороги перебути двічи... двічи обїхати оден і той самий шмат степу. Щоби не зрадило нас сонце і щоби Москаль не затямив собі поодиноких могил, гаїв, байраків і всяких инших дороговказів, треба би сю часть степу пройти в ночи. Причина, чому в день відпочиваємо, а за те надолужуємо в ночи, легко знайдеся. Скажемо, що сонце жарить... що духота...

— Зробім так, — згодився сотник. — Мені сей Москаль також щось дуже не по нутру. Як його очи вічно бігають по степу!

— Рада Айкая дуже добра — додав Недоля. — Добре, що про се заговорив, бо я був би забув сказати вам, що підглелдів. Нині рано я виїхав в степ і побачив його лежачого на череві. Перед ним на земли щось біле і він водить по сій, я думав, хустині рукою. Цікавий, я обїхав його і з заду підїжджу близше. Як я був за ним яких десять кроків, бренькнула моя шабля. Він, хап за тото біле і всунув за пазуху. Але я вже бачив. То був папір, по котрім він черкав писальцем. Мабуть писав мапу.

— То небезпечна птиця, — замітив сотник. — Зробимо так, як Аюкай радить. Нехай відтак робить мапу!

Сотник звернув коня до козаків, щоби видати відповідні прикази. За хвилю Недоля з валкою лишився позаду, козаки почвалали наперед. По якімсь часі козачий відділ задержався чогось, так що сотник, Москаль, Калмик і ще три козаки, що з одним лиш вючаком ішли попереду походу, незабаром стратили відділ з очий. Якийсь час товариство добре підганяло коні, а що сонце жарило сердечно, коні скоро потомилися. Сотник задержався над якимсь яром, бо над його берегом росло кілька пінистих буків.

— Тут холодок, — відпічнемо — сказав.

— Коби то мої собаки зі мною! — зітхнув Аюкай, зіскакуючи з коня.

— На що тобі собак? — спитав сотник.

— Тут в тім ярі сидить медвідь.

— Медвідь?! Тут, в тім місци є медведі? — спитав сотник здивований, глянувши недовірчиво на Калмика.

— Аюкай моргнув на него.

— Стара штука. Мені туди майже ніколи не йде дорога, і тому його кожух ще не в мене.

— А без собак не можна би? — спитав сотник.

— Можна стрібувати. Я таки стрібую. Ви, пане майор, очивидно підете зі мною.

Майор зробив дуже глупе лице.

— Нам же треба як найскорше до полковника, — відповів. — Шкода часу.

— Полковник не втече, а я не скоро буду в сих сторонах. Шкода, щоби медвідь із старости здох, та щоби ворони й вовки його зїли. І кожух пропаде.

(Дальше буде).

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Сим подається до загального відома, що Екзекутива У. Н. Союза, в увзглядненню численних домагань урядників відділових, з огляду на усталений звичай по відділах У. Н. Союза, в цій порі року приймати нових членів до організації за зменшену ціну вступного, ухвалила, що в місяцях СІЧНИ і ЛЮТІМ 1922 року буде приматися НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО У. Н. СОЮЗА ЗА ОПЛАТОЮ ТІЛЬКО 50 ЦЕНТІВ, ВСТУПНОГО.

ЗА ЕКЗЕКУТИВУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА:

ІВАН КАШТАНЮК, гол. рекорд. секретар.

Дано в Джерзи, Сіти, Н. Дж. 28 грудня 1921 р.

ДОПИСІ

КЛІВЛЕНД, О.

Большевики кочують до „Народної Волі".

Від якогось часу большевики „змуфувалися" зі своїми дописями до скрентонської „Народної Волі" (радше: „Неволі"). Большевики вже бачать, що ніхто з Українців не хоче читати большевицьких „Щоденних Вістий", а хоч ще дехто і читає, то їм нічого не вірить, бо кождий з перекопання добре знає, що „Укр. Щ. Вісти" нічого доброго не пишуть, лише дурниці, тай людям голови закручують.

Часом буває таке, що якийсь чоловік скаже якусь новину, а другий чоловік запитається, з якої часописи він се вичитав; а той скаже, що з „У. Щ. Вістий", то ніхто не хоче повірити в таку новину.

І тепер большевики зі своїми брехливими дописями кочують до скрентону, до „Народної Волі", бо — мовляв — „Народній Волі" ще повірять, бо Поляки признали її „популярнем пісмем". А друге тому, що „Народна Воля" є органом „Укр. Робітничого Союза" тай члени сего Союза її мусять читати, бо їм „Народна Воля" приходить до хати.

Большевики чваняться у своїх дописях в „Народній Воли", що вони є дуже мудрі, бо не купують українських бондів. А я вам, голодранці, скажу, що ви й не маєте за що сих бондів купувати, бо ви самі обдерті ходите. Як ішла добре робота, то ви не хотіли працювати, бо ви казали, що вам гроший не треба, бо в радянських республіках гроші не будуть істнувати, а радянська Росія вишле по вас червоні кораблі тай вас з Америки до радянських республік задармо забере. Ану, будьте ласкаві, господа большевики, напишіть в „Народній Воли", чому не приїзджають по вас червоні кораблі та не заберуть вас з Америки до обіцяного вам раю?

Ви любите критикувати всьо то, що є українське; а чому не критикуєте у своїх дописях Яцкова, Твердохліба, Ґанкевича і їм подібних? Мабуть тому, що вони збраталися з Ляхами і їхню політику попирають. Для вас найбільшим ворогом у старім краю є др. Петрушевич, а в Америці українські Січовики. І тому ви найбільше ненавидите Січовиків, бо де Січовики є, там і українська народна робота іде як слід. В котрій місцевости є Січовики, там як в найліпшім порядку і українське віче опровадиться, а то завдяки нашим Січовикам.

Отжеж я відзиваюся до всіх Українців, живучих в Америці: Вступайте всі як один до Січової Організації! Не слухайте тих голодранців, котрі називають Січовиків контрреволюціонерами, бо большевики називають контрреволюціонером кождого Українця, котрий лише хоче вільної і самостійної України. Ми є сини сорокміліонового народу і між таким великим народом є люди, котрі потрафлять завести лад на нашій Україні — такий лад, що ще і другі народи пійдуть в слід за нами. Український нарід з давен давна стремів і нині стремить до того, щоби на Україні кождий мав рівне і однакове право. На Україні була республіка ще тоді, коли в Европі про республіку ніхто нічого й не знав. Гоніть геть від себе тих без нації! Ми є націоналісти і своєї нації не повинні встидатися, бо людина без нації не варта й на світі жити. Навіть скотина має свою назву, а большевик не має, отже видно, що те погане сотворіннє є ще гірше від скотини.

Подивіться на Айришів, або на Жидів, від коли вони є розбиті, а прийшов слушний час, що здобули собі волю. Але як би Жиди були забули свою націю, то були би потопилися між чужими народами і нині булиб не відзискали своєї Палестини.

Совітська Росія своєї нації не зрікається, але противно, бо навіть Україну називає „полудневою Росією". Уже чотири роки істнує совітська Росія, то вже час було перепровадити вибори на Україні, нехай би український нарід сказав своє слово і вибрав на уряд таких людий, яких він любить. Україна має своїх людий, котрі можуть рядити Україною. Уже найвисщий час, аби на Україні рядив український селянин і робітник, а не Жиди, Москалі і Ляхи. Большевики догаздували в Росії і на Україні так, що бідний нарід їсть тіла небіщиків. Ану, большевики, відповіджте в „Народній Волі", в котрій капіталістичній державі люди їдять трупів?

Проч з такою комуною! Комісарі тішили бідний нарід, що як большевизм в Росії утримається, то не будуть сплачувати царських довгів; а тепер всі царські довги признали сплачувати. А за що чотири роки кров лялася в Росії і на Україні? Таж по поваленю царя Керенський такий лад заводив, який тепер у Росії запроваджують, і не потрібно було чотири роки кров бідного народу проливати. Нині російський нарід не потребував був з голоду гинути. Але большевики обіцяли народови золоті грушки на вербі, а як захопили державну власть у свої руки, то приватну власність зачали касувати, то відбирали в чоловіка навіть годинник з ланцюхом, здоровлє й життє у чоловіка, а навіть і жінку від мужа. Тепер російські комісарі вертають назад до капіталізму, який передше нищили, бо вже нині осягнули ті крісла, на яких верше міністри сиділи. А наші большевики в „Щ. Вістях" ще й тепер хвалять Росію і пишуть, що в Росії і на Україні робітники рядять. Хочби Троцького і царем поставили в Росії, то большевики все будуть казати, що Росією робітники правлять і все будуть її називати „робітничою Росією", бо вони вже так навчилися називати свою „матушку".

Парафіянин.

—o—

БАЛТІМОР, МД.

До чесних Українців з Балтімор і Куртіс Бей.

Дорогі Браття і Сестри!

Мали ми віче, на котрім було немало народу, але що з того, коли по вічу знов усе заснуло. Ганьба для нас, Українців у Балтімор і Куртіс Бей, що ми чули на вічу такі гарні слова двох бесідників і не навчилися з тих слів нічого.

Правда, декотрі сини Галицької Землі сповнили по можности свій народний обовязок, але де поділася решта тутешніх наших громадян?!

Дорогий Брате! Сповни свій народний обовязок і не стягай на себе народного гніву. Ставай у ряди свідомих Українців і підопри позичку нашого галицького правительства, котре бажає визволити свій рідний край з ярма нелюдяних наїзників. Будь певний, Брате, що на тім нічого не отратиш, а за добре діло чекає Тебе нагорода, яку Тобі дасть Твій власний нарід.

Хто ще не купив українського бонду, той нехай прийде в **неділю, 29. січня, пополудни, до** парохіяльної галі в Куртіс Бей і нехай його купить. Вічевий комітет буде там записувати людий на позичку.

Громадянин.

—o—

СТАМФОРД, КОНН.

Коляда на поміч жертвам війни.

При нагоді Різдвяних свят стамфордські Українці, як попередних років так і сего року, ходили з колядою, і хоч тяжкі часи і невеличка громада, а заколядували $30.40 на українських інвалідів і на сироти по українських жовнірах. Колядувати ходили слідуючі добродії: В. Блащук, С. Куривчак, І. Гринюк, Й. Хома, М. Коба, М. Кресан і Д. Малиняк.

Зложили свої датки отсі жертводавці: Василь Блащук $3.00; Іван Каштанюк $2.00; О. Грицишин $1.40; С. Куривчак, Й. Хома, М. Сливинський, М. Коба, В. Бреян, П. Кость, Г. Заплатинський, А. Ковальська, Й. Тирчик, І. Тирчик, К. Гриник, М. Матрофель, С. Кольбина, А. Городецький, І. Дорош, І. Ґерманович, М. Кресан, Д. Малиняк і С. Бей по $1.00; К. Феник, М. Коба, Д. Криницький, І. Кресан, М. Бадарик, Д. Королюк, І. Бояновський, І. Терлак і І. Солтис по 50 цнт.

Всім жертводавцям щира подяка.

Михайло Кресан.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Дальші жертви на Український Сирітський Захист у Львові.

В 6-тім числі „Свободи" (з 10. січня б. р.) був оголошений лист від настоятелки Українського Сирітського Захисту у Львові, з просьбою о поміч для бідних учениць-сиріт. Тоді було оголошено на ту ціль 5 долярів.

Тут подаю імена нових жертводавців: Іван Цісліцінський $2.00; Василь Галан, Михайло Чавс, Стефан Чайковський, Марія Маркевич, Михайло Сенітович, Теодор Ґаданик, Параня Дітчик, Александра Тихнович, Дмитро Савчак, Гелена Щерофска, Марія Сай і Ксеня Мельникович по $1.00; Сем Фінкельштайн 50 цнт. — Разом $19.50. До сеї квоти я доложив $6.50 і дня 21. січня б. р. викупив чек „Американ Експрес Компани" на 25 долярів (число посвідки 2649530) та того-ж дня вислав до Земельного Банку Гіпотечного у Львові з припорученнєм виплатити сі гроші настоятельці Сирітського Захисту у Львові.

На руки Вп. Анни Легкун зложили на тусаму ціль на зборах тов. „Богородчани" в Ню Йорку (233 відділ У. Н. Союза) дня 22. січня б. р.: Олекса Ходоровський, Петро Гаврилець, Михайло Комарницький, Каролина Квасняк, Василь Касек, Катерина Генслекс, Іван Гавришко, Василь Колиба, Никола Мартинець, Анна Павлик, Йосиф Мартинець і пані С. Р. Турчани з Бруклина, Н. Й., по $1.00. — Разом $12.00.

Зібрав п. Николай Рожбицький: від себе $2.00; Панько Буждиган $2.00; Івась Івахів, Василь Заячковський і Йосиф Ґацик по $1.00. — Разом $7.00.

Пані Юстина Лубкович-Кузьмин з Тейлор, Па., прислала в реґістрованім листі $1.00.

Сю другу збірку (20 долярів) вислав я дня 24. січня б. р. чеком „Американ Експрес Компани" квоту $19.00 — $1.00 коштувала пересилка — (число посвідки 2408770) до Земельного Банку Гіпотечного у Львові, а ся інституція передасть сі гроші настоятельці згаданого захисту у Львові.

Всім жертводавцям в імени обдарованих сиріт у Львові складаю щиру і сердечну подяку.

Михайло Ґалан.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Звіт з народних нарад.

На наради, які були заповіджені на день 22. січня б. р., прибули Українці не лише з Ню Йорку, але також з Бруклина і з Джерзи Сіти. Галя „Народного Дому" була повна людий.

Наради розпочав др. С. Демидчук відспіванием гимну „Ще не вмерла Україна".

П. Задорецький подав до відома загальну програму теперішної народної праці серед Українців в Ню Йорку, а також програму такої праці на будучий час. Відтак покликав д-ра С. Демидчука, щоби він здав звіт з тижневої праці організаційної.

Др. С. Демидчук заявив присутним, що він радо хоче помогти свому народови в його визвольній роботі, а особливо в справі нашої „Рідної Школи". Що наш нарід розуміє вагу і значіннє своєї школи, то доказом того ті жертви, які він на потреби тої школи складає. Сі жертви висилається зараз у призначене місце і в рідній краю на сі жертви від нас нетерпеливо очікують.

Дальше говорив знова П. Задорецький і просив присутних, аби не лишали нашого рідного краю без ратунку, та щоби купували українські бонди, бо тим ми поможемо нашому правительству докінчити розпочате ним діло, то є висвободити наш рідний край з польського ярма. Бесідник віднісся з просьбою до представителів усіх товариств та до всіх українських громадян в Ню Йорку, щоби кождий і кожда купили по своїй змозі бонд і тим доказали, що ми є дійсно зріла українська громада, яка бажає для свого народу свободи, а не польського ярма. Кромі сего ми повинні подбати, щоби в день нашого народного свята (віча, яке має відбутися в неділю, 29. січня) не закралися до нас наші вороги, котрі хотять нам на кождім кроці шкодити, як уже шкодили попередно.

По сім наступив фінансовий звіт, який здав тов. Мандзюк. Він представив присутним усі добровільні датки на сю організацію, котрі були зложені в протягу трох місяців. Рівнож подав до відома, скільки було розходу і скільки лишилося в него готівки. Сей звіт присутні приймили до відома ез жадних закидів.

Відтак др. Демидчук представив обширно значіннє сеї організації та сказав, що в теперішнім часі всюди організаційна робота мусить бути сильна і всесторонно уплянована. Всі Українці, котрі спосібні до народної праці, повинні би дати хотяй малецьку жертву, як одна могуча армія, до спільної і творчої праці для рідного краю. Від нас вимагають того наші рідні браття і сестри, котрі намагаються зломити кайдани, наложені ворогами на наш нещасний та неволений рідний край.

Вкінци приступлено до вибору уряду „Ліги укр.-американських Горожан і Ветеранів". До сего уряду зістали вибрані: С. Дембіцький, голова; М. Дусановський (бувший жовнір), заст. голови; Т. Мілещук, секр.; Т. Дубас, касієр. Окрім того вибрано організаційний суд до полагоджування ріжних спорів у сій органзації і між нашими громадянами в Ню Йорку. Судіями вибрані: Ю. Хоміа, І. Федун і М. Соловський.

Наради закінчено відспіванием пісні „Не пора Москалеви й Ляхови служить".

Тимко Мілещук,
секр. зборів.

СЛІДИ НАЙДАВНІЙЩИХ ЛЮДЕЙ НА ЗЕМЛІ

(З Бюлетену Географічного Товариства).

Недавно отсе часописи принесли звістку, що розкопуючи глибоку печеру в Родесії, в полудневій Африці, викопано старий людський череп, якому рахують десятки тисяч літ. Се найдавнійщий слід людського життя, який доси найдено в африканських нетрах і для дослідів передісторичних часів і первісних людських пород та нахідка може мати велике значіння.

Як відомо, людське життя на землі дуже й дуже давне. Годі точно сказати, коли воно почалося, та приблизно рахують, що яких пятьсот тисяч літ тому зявилися вже люди, яких можна назвати людьми. Відомо также, що людський рід не почався в Европі. Тільки в послідних тисячиліттях Европа стала головним подем людського поступу і цівілізації. Та ні одна з тих людських пород, які чергою заселяли Европу на всім протязі людського життя на землі, там не зродилася. Доси всі наукові досліди показували на те, що всі ті людські породи одна за одною примандровували в Европу з Азії, також як з Азії завелися коні, корови та инша худоба. Одначе саме та послідна африканська нахідка може захитати ту азійську теорію розселення людей і допускає можливість, що Африка була колискою що найменці одної людської породи, яка потім осілася в Европі, т. зв. „неандертальської людини".

Найдавнійша людська порода, яка залишила по собі слід в Европі, т. с. зв. — „гайделберґські люде", що жили яких 200.000 літ тому. Гайделберґськими називають їх тому, що в місті Гайделберґ в Німеччині найдено їх слід, а саме кістки з голови чоловіка того часу. По кістках тих видно, що „гайделберґський чоловік" був вже людиною, а не т. зв. „малпочоловіком", якого череп віднайдено на острові Джава в Азії і який жив 250.000 літ раньше.

Більше як сто тисяч літ пізнійше, а саме яких 75.000 літ тому назад від нашого часу, зявився в Европі вже новійший тип людини, т. зв. „неандертальської", теж так названої після того, як її сліди найдено перший раз в Неандерталь в Прусії. Черепи і кістки тих пізнійших людей дележали до нашого часу в досить великім числі в різних місцях Франції, Німеччини, Белгії, Хорватії та на островах Середземного Моря. „Неандертальські" люде жили в камяних печерах та здобували собі прожиток полюючи на череди дикої худоби, оленів і коней. Вони стоять вже богато висше в порівнанню з „гайделберґськими", та все ще не доросли того ступня розвою, на якім стоять теперішні дикуни.

Нова африканська нахідка належить саме до того неандертальського типу, тільки найдений череп в дечім щебільш примітивний як дотеперішні европейські нахідник і тому допускає можливість, що неандертальські орди зайшли в Европу з Африки.

В Европі вони зникли яких 25.000 до 30.000 літ тому і за ними послідувала та людська порода яка ще й тепер живе на світі.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".